

Nr 210

Av fru **Segerstedt Wiberg**, om översyn av § 90 regeringsformen.

(Lika lydande med motion nr 380 i Andra kammaren)

Regeringsformens § 90 återspeglar de konstitutionella åskådningar som härskade i början av 1800-talet. Grundlagens författare ville försäkra sig om att åtskillnad gjordes mellan den lagstiftande maktens verksamhetsområde och den styrandes och dömandes. Därtill avsåg man att tillskapa ett skydd för enskilda och korporationer mot otillbörliga eller förolämpande uttryck.

Tillämpningen av paragrafen har många gånger vållat svårigheter. Numera torde en viss enighet ha uppnåtts i det man betraktar den som så föråldrad att den inte behöver tillämpas restriktivt. Motionsvis framlagda förslag om ändring av paragrafen har avslagits av riksdagen efter hemställan av konstitutionsutskottet, som bl. a. anfört att inget praktiskt behov förelegat av en ändrad lydelse. Samtidigt kan dock konstateras att utskottet inte heller önskat upphäva paragrafen. 1956 framfördes i en motion ett förslag i den riktningen. Konstitutionsutskottet förklarade att en revision kunde vara påkallad men att resultatet av författningsutredningens arbete borde avvaktas.

Trots att man inte längre tillämpar § 90 som från början avsågs, kan den inte sägas vara utan praktisk betydelse. Man kringgår den ofta då interpellationer eller enkla frågor ställs genom att frågorna ges en principiell avfattning. Under debatterna sker emellertid ofta en glidning så att de kommer att röra sak- eller personfrågor.

Rätten till överläggningar i riksdagen bör givetvis förses endast med de mest nödvändiga restriktioner. Men den enskilde medborgaren bör kunna ha rätt att kräva att han inte utsätts för nedsättande eller kränkande kritik under riksdagens debatter. Dessa har en helt annan betydelse än andra som ju inte protokollförs för att kunna studeras nu och i framtiden. På senare tid har emellertid ett flertal gånger inträffat att enskilda medborgares eller korporationers förhållanden diskuterats på ett sätt som måste betecknas som förolämpande eller kränkande. Vid andra tillfällen har enskilda medborgare utpekats som ansvariga för handlingar vilka kritiserats av såväl statsråd som ledamöter. Som särskilt otillfredsställande måste anses vara att en person som kritiserats i riksdagen inte har möjlighet att på ett likvärdigt sätt bemöta kritiken. Ett angrepp i press, radio eller TV kan däremot bemötas i samma medium.

Regeringsformens § 90 torde som framhållits av författningsutredningen, konstitutionsutskottet och motionärer inte motsvara vår tids krav eller synsätt. Samtidigt visar tendensen att kritisera enskilda medborgare eller korporationer att någon form av korrektiv eller skydd för den enskilda medborgaren bör ges. I vissa sammanhang inträffar å andra sidan att § 90 tas som förevändning att inte gå i debatt i en angelägenhet av allmänt intresse.

Det synes varken nödvändigt eller lämpligt att avvakta grundlagsberedningens totala översyn av författningen innan denna begränsade fråga löses. Då den berör riksdagen internt, kan den lämpligen upptas till behandling inom riksdagen, eventuellt genom en särskild kommitté eller arbetsgrupp.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag,

att riksdagen måtte föranstalta om en översyn av § 90 i regeringsformen i syfte att åstadkomma regler som klarare anger vilka gränser som bör dras för debatterna av hänsyn till den enskilde medborgarens integritet.

Stockholm den 24 januari 1968

Ingrid Segerstedt Wiberg (fp)
